ISSN 2522-4077 (Print)
ISSN 2522-4085 (Online)
DOI: 10.32782/2522-4077-2025-212

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЦЕНТРАЛЬНОУКРАЇНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВОЛОДИМИРА ВИННИЧЕНКА

НАУКОВІ ЗАПИСКИ

Серія:
ФІЛОЛОГІЧНІ НАУКИ

Випуск 1 (212)

Видавничий дім
«Гельветика»
2025

УДК 08(477.65):80
Н34

Наукові записки. Серія: Філологічні науки. Випуск 1 (212). Кропивницький: Видавничий дім «Гельветика», 2025. 268 с.

До Наукових записок увійшли статті, присвячені дослідженню актуальних питань історії української та світової літератури, теорії літератури, компаративістики, проблемам українського та зарубіжного мовознавства в аспекті лінгвокультурології, лінгвокогнітивістики, етнолінгвістики, дискурсології й психолінгвістики, теорії та практики перекладу й прикладної лінгвістики, розвитку та функціонування мов у поліетнічному та полікультурному просторі, значущих аспектів фахової підготовки сучасного вчителя-філолога, перекладача та фахівця з прикладної лінгвістики. Збірник розрахований на наукових працівників, викладачів, аспірантів, студентів факультетів української філології, іноземних мов, учителів-словесників, перекладачів.

Збірник зареєстровано в міжнародних науковометричних базах Index COPERNICUS, Google Scholar, Academic Journals, Research Bible, WorldCat та Index NSD (the Norwegian Register for Scientific Journals, Series and Publichers).

РЕДКОЛЕГІЯ:

Михида Сергій Павлович (головний редактор), доктор філологічних наук, професор, професор кафедри української філології та журналістики, Центральноукраїнський державний університет імені Володимира Винниченка, Україна;

Білоус Олександр Миколайович, кандидат філологічних наук, професор, професор кафедри перекладу, прикладної та загальної лінгвістики, Центральноукраїнський державний університет імені Володимира Винниченка, Україна;

Громко Тетяна Василівна, доктор філологічних наук, доцент, доцент кафедри української філології та журналістики, Центральноукраїнський державний університет імені Володимира Винниченка, Україна;

Ніца Давидовіч (Nitza Davidovitch), доктор наук, професор, професор, завідувач кафедри освіти, завідувач відділу оцінювання якості освіти та академічного навчання, керівник програми підготовки викладачів, Аріельський університет (Ariel University), Ізраїль;

Залужна Ольга Олексіївна, кандидат філологічних наук, доцент, доцент кафедри теорії і практики перекладу з англійської мови Навчально-наукового інституту філології, Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Україна;

Кирилюк Ольга Леонідівна, доктор філологічних наук, доцент, завідувач кафедри української філології та журналістики, Центральноукраїнський державний університет імені Володимира Винниченка, Україна;

Клочек Григорій Дмитрович, доктор філологічних наук, професор, професор кафедри української філології та журналістики, Центральноукраїнський державний університет імені Володимира Винниченка, Україна;

Лелека Тетяна Олександрівна, кандидат філологічних наук, доцент, доцент кафедри перекладу, прикладної та загальної лінгвістики, Центральноукраїнський державний університет імені Володимира Винниченка, Україна;

Поліщук Володимир Трохимович, доктор філологічних наук, професор, завідувач кафедри української літератури та компаративістики, Черкаський національний університет імені Богдана Хмельницького, Україна;

Фока Марія Володимирівна, доктор філологічних наук, доцент, професор кафедри лінгводидактики та іноземних мов, Центральноукраїнський державний університет імені Володимира Винниченка, Україна.

Ухвалено до друку Вченою радою Центральноукраїнського державного університету імені Володимира Винниченка (протокол № 12 від 10.04.2025 року).

Реєстрація суб'єкта у сфері друкованих медіа:
Рішення Національної ради України з питань телебачення і радіомовлення № 1396 від 25.04.2024 року.
Ідентифікатор медіа: R30-03957. Періодичність: 4 рази на рік.

Офіційний сайт видання: journals.cusu.in.ua/index.php/philology

Видання «Наукові записки. Серія: Філологічні науки» включено до Переліку наукових фахових видань України (категорія «Б») з філологічних наук (В11 Філологія (за спеціалізаціями)) відповідно до Наказу МОН України № 491 від 27 квітня 2023 року (додаток 3).

Статті у виданні перевірені на наявність плагіату за допомогою програмного забезпечення StrikePlagiarism.com від польської компанії Plagiat.pl

ISSN 2522-4077 (Print)
ISSN 2522-4085 (Online)

© Центральноукраїнський державний університет імені Володимира Винниченка, 2025
© Оформлення «Видавничий дім «Гельветика», 2025

ФЕЦКО І. М. МІЖКУЛЬТУРНІ ПАРАЛЕЛІ НЕВЕРБАЛЬНОГО СПІЛКУВАННЯ: ШЛЯХИ ДО ВЗАЄМОРОЗУМІННЯ..... **247**

ЦВИД-ГРОМ О. П., ЗЕЛІНСЬКА В. А. ЛІНГВОЕКОЛОГІЧНИЙ ПІДХІД В ОСВІТНЬОМУ ПРОЦЕСІ В УМОВАХ СУЧАСНИХ ВИКЛИКІВ..... **254**

ЮР'ЄВА Ж. А. КОНЦЕПТУАЛІЗАЦІЯ ОБРАЗУ ШЕВЧЕНКА В ЛІРИЦІ ДМИТРА КРЕМЕНЯ..... **260**

УДК 81'33:502:378.015-053.6:63
DOI https://doi.org/10.32782/2522-4077-2025-212-38

ЛІНГВОЕКОЛОГІЧНИЙ ПІДХІД В ОСВІТНЬОМУ ПРОЦЕСІ В УМОВАХ СУЧАСНИХ ВИКЛИКІВ

LINGUECOLOGICAL APPROACH IN THE EDUCATIONAL PROCESS IN THE CONDITIONS OF MODERN CHALLENGES

Цвид-Гром О. П.,
orcid.org/0000-0003-4348-9398
кандидат філологічних наук, доцент,
доцент кафедри філології, педагогіки та методики викладання
Білоцерківського національного аграрного університету

Зелінська В. А.,
orcid.org/0000-0003-2227-7994
асистент кафедри філології, педагогіки та методики викладання
Білоцерківського національного аграрного університету

Стаття присвячена дослідженню еколінгвістичного підходу в освітньому процесі. Досліджено, що екологічний підхід до мови – це збереження мовних традицій, захист мови від засилля іншомовних запозичень, активне використання нормативної лексики у повсякденному спілкуванні, збагачення лексичного складу мовлення, уникнення негативізму в мові.

Доведено, що лінгвоекологічний підхід до освітнього процесу є частиною компетентнісного підходу у вищій освіті, який передбачає, що, окрім спеціальних, фахових компетентностей, випускники повинні володіти загальними компетентностями; у них мають бути сформовані ціннісні якості, зокрема – компетенції глобального громадянства, мультикультурності та інші аспекти екологічної комунікації. Якісні характеристики випускників включають не тільки результати навчання, але можуть розглядатися як відмінна риса навчання у кожному окремому університеті у доповнення до отриманого у процесі навчання багажу знань.

У статті досліджується поняття «екологічна комунікація» як спілкування, що не має шкідливого впливу на психоемоційний стан і здоров'я людини; і навпаки – «неекологічна комунікація» – комунікативна поведінка, що не відповідає етичним мовленнєвим нормам, негативно впливає на ментальне здоров'я людини. Проаналізовано мовлення сучасної молоді/студентства, яке, у більшості, – експресивне, лаконічне, інформативне, інколи наділене згрубілофамільярними рисами.

У статті акцентується увага на тому, що в умовах сучасних викликів, зумовлених війною, простежуємо певний негативізм у мовленні. Попри все, пріоритетним у освітній діяльності мають бути захист і збереження нормованих лексем – виразників духовних цінностей суспільства. Для екологізації літературної мови студентів необхідно постійно працювати над дотримання мовних норм, доречного вживання мовленнєвих засобів, пропагування моральних норм, традиційних національних надбань, естетики висловлювання, високої мовної культури.

Ключові слова: лінгвоекологія, освітній процес, екологія мови, екологічна комунікація, молодіжний сленг, комунікативні кмпетенції.

The article is devoted to the study of the ecolinguistic approach in the educational process. It has been studied that the ecological approach to the language is the preservation of language traditions, the protection of the language from the influx of foreign loanwords, the active use of the Ukrainian language in everyday communication, the enrichment of the lexical composition of speech, and the avoidance of negativism in the language.

It has been proven that the linguistic-ecological approach to the educational process is part of the competence approach in higher education, which assumes that, in addition to special, professional competences, graduates must possess general competences; they should have valuable qualities, in particular, the competencies of global citizenship, multiculturalism and other aspects of environmental communication. Qualitative characteristics of graduates include not only study results, but can be considered as a distinguishing feature of study at each individual university in addition to the knowledge acquired in the process of study.

The article explores the concept of «ecological communication» as communication that does not have a harmful effect on the psycho-emotional state and health of a person; and vice versa – «non-ecological communication» – communicative behavior that does not meet ethical speech norms, negatively affects a person's mental health. The speech of modern youth/students is analyzed, which, in most cases, is expressive, laconic, informative, sometimes endowed with coarse and familiar features.

The article focuses attention on the fact that in the conditions of modern challenges caused by war, we can trace a certain negativism in speech. Despite everything, the priority in educational activities should be the protection and preservation of standardized symbols – expressions of the spiritual values of society. In order to ecologize the literary language of students, it is necessary to constantly work on the observance of language norms, appropriate use of speech means, promotion of moral norms, traditional national heritage, aesthetics of expression, high linguistic culture.

Key words: linguistic ecology, educational process, ecology of language, ecological communication, youth slang, communicative competences.

Постановка проблеми. Сьогодні Україна переживає глибоку екологічну кризу з комплексом складних соціально-політичних і соціально-економічних проблем, які посилилися в умовах війни. Екологічна проблема набула глобального характеру, імплементувалася на усі сфери життя суспільства. Стає очевидним той факт, що поняття «екологія», яке на початку стосувалося лише природи, її захисту від людської діяльності, набуває ширшого змісту. Його окреслюють такі смисли як «екологія культури», «екологія мислення», «екологія слова», «екологія мови», «еколінгвістика» тощо. Екологізація наукового знання – закономірний процес у формуванні екологічного мислення, сутністю якого є усвідомлення, підлаштування дій під закони біосфери [1]. Еколінгвістичний підхід в освітньому процесі актуалізувався в складних умовах сьогодення. Його міждисциплінарність передбачає інтеграцію гуманітарних і природничих наукових знань, взаємозв'язок соціокультурної та освітньої діяльності.

Екологічний підхід до мови – це збереження мовних традицій, захист мови від засилля іншомовних запозичень, активне використання української мови у повсякденному спілкуванні, збагачення лексичного складу мовлення, уникнення негативізму в мові, конфліктогенних текстів, що містять елементи маніпуляційних технологій. Адже мовне середовище впливає на моральний стан і духовну екологію людини, є ефективним методом підтримки ментального здоров'я.

Лінгвоекологічний підхід до освітнього процесу є частиною компетентнісного підходу у вищій освіті, який передбачає, що, окрім спеціальних, фахових компетентностей, випускники повинні володіти загальними компетентностями; у них мають бути сформовані ціннісні якості, «зокрема – компетенції глобального громадянства, мультикультурності та інші аспекти міжкультурного спілкування, а також якості, котрі допомагають підготувати випускників як творців соціального блага у невизначеному майбутньому. Якісні характеристики випускників включають не тільки результати навчання, але можуть розглядатися як відмінна риса навчання у кожному окремому університеті у доповнення до отриманого у процесі навчання багажу знань» [2].

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Еколінгвістика – один із сучасних напрямів у мовознавстві, що перебуває на стикові екологічного дискурсу мовної системи та навколишнього світу. Теоретичне підґрунтя для вивчення питань екології мови було закладене Е. Хаугеном у 70-х роках XX століття. Мовознавець ввів у науковий обіг поняття «екологія мови», сформулював проблеми екології мови як окремого напряму в лінгвістиці. Особливу роль у становленні еколінгвістики відіграв А. Філл. Австрійський мовознавець узагальнив наукові напрацювання у сфері еколінгвістики та визначив основні її завдання – формулювання певних теорій мови; дослідження мовних систем і текстів; дослідження окремих мов із позиції екологічного змісту; ролі мови у «екологічній грамотності»; використання «екологічної лексики»; застосування «екологічної коректності» [3].

Проблемне поле еколінгвістичних пошуків постійно розширювалося, враховуючи соціальні, психологічні, біологічні та правові аспекти лінгвістичних студій. Так, еколінгвістиці й лінгво-

екології присвятили свої праці мовознавці – М. Мірченко, С. Клочко, К. Тараненко та ін., простежуючи витоки та історію розвитку еколінгвістичної думки, окреслюючи проблемні питання еколінгвістики у вітчизняній та світовій науці. У сучасних еколінгвістичних наукових розвідках досліджуються соціальні питання мови та культури, зв'язок дискурсу, екології й природи: Л. Ажнюк (екологія офіційного мовлення як об'єкт правового захисту); А. Раду (напрями та проблеми мовної екології), О. Семенець (проблеми мовного вираження суспільних цінностей); О. Хряпченкова (міжкультурний комунікативний канал у еколінгвістичному вимірі); Л. Солощук (невербальна комунікацію в еколінгвістичному вимірі); еколінгвістичні дослідження на матеріалі ЗМІ – О. Скочинець, С. Чемеркін та ін.; еколінгвістичні розвідки у фокусі риторики, стилістики та культури мовлення – Л. Масенко, В. Пасинок; теоретичні основи понятійно-термінологічної складової – О. Селіванова, І. Петренко, А. Стібб та ін.

Мета дослідження. Інтерес до вивчення проблем еколінгвістики у наукових пошуках значно активізувався у зв'язку з її міждисциплінарністю та глобальним характером екологічних проблем, які імплементувалися на усі сфери життя. Лінгвоекологічний підхід до освітнього процесу є частиною компетентнісного підходу у вищій освіті, зокрема – формування «екологічній грамотності»; використання «екологічної лексики»; застосування «екологічної коректності» і т.п., що і є об'єктом нашого дослідження. Адже мовне середовище впливає на моральний стан і духовну екологію людини, є ефективними методами ментального здоров'я.

Мета статті – простежити стан і значимість лінгвоекологічного підходу в освітньому середовищі у формуванні позитивної взаємодії суб'єктів оссвітнього процесу, підтримки ментального здоров'я; сприянні досягненню відповідних результатів навчання.

Виклад основного матеріалу. В епоху глобальних екологічних проблем еколінгвістика відображає сучасний процес екологізації суспільної свідомості, де екологічний підхід – свідомі дії людини, спрямовані на збереження культурного та біологічного різноманіття [4]. Еколінгвістика має вагомий вплив на свідомість сучасної людини – констатуючи і пояснюючи природні явища та екологічні проблеми, вона спроможна впливати на становлення екологічного мислення і дії суспільства.

Екологія сьогодні – «міждисциплінарна галузь, що розвивається на межі біології, географії, фізики та суспільних наук і досліджує широкий діапазон взаємодії природних, технічних, соціальних, моральних і етичних чинників, серед яких соціальні є визначальними. Екологізація наукових знань формує екологію культури, духовну екологію, екологію слова, екологічну філософію [5].

Сучасні виклики у сфері вищої освіти, які постали внаслідок російської агресії проти України, дали поштовх для посилення соціально-гуманітарної складової на усіх освітніх програмах. Дана складова за своїм змістом формує у студентів такі загальні компетентності як фактор самоідентифікації, національної єдності, самобутності, етнокультурної приналежності, екологічного мислення, екологічної грамотності і т.п.

Мова є потужним засобом впливу на когнітивний і соціокультурний процес в освітній діяльності. Мовне середовище впливає на моральний стан і духовну екологію людини, є ефективним засобом для ментального здоров'я. О. Потебня вважав, що мова зумовлює думки, бачив залежність розвитку мови та її багатства від діяльності людини, від стану середовища, в якому перебуває та діє людина [6, с. 171–172].

Поняття «екологічна комунікація» можна трактувати як спілкування, що не має шкідливого впливу на психоемоційний стан і здоров'я людини. І навпаки – «неекологічна комунікація» – комунікативна поведінка, що не відповідає етичним мовленнєвим нормам, створює дискомфорт у спілкуванні та негативно впливає на ментальне здоров'я людини.

У лексичному складі сучасної української мови, мовознавці виокремлюють субстандартну (ненормативну) лексику, яка найбільше реагує на нові тенденції мовного розвитку. Взаємодіючи з нормативною частиною мови, субстандартна лексика активно впливає на неї, у резуль-

таті чого відбувається входження елементів субстандарту в літературну мову, виникає своєрідна «легалізація» [7].

Субстандартна лексика поділяється на арго, жаргон, сленг, суржик та територіальні діалектизми. *Арго* – умовна говірка для закритих груп людей, в якій є специфічні слова й вислови, незрозумілі для сторонніх. *Жаргон* – це субстандартна лексика, соціальної чи професійної групи, містить специфічні слова, вирази і функціонує в межах неформального спілкування відокремленими групами. Основними різновидами є соціальнопрофесійний жаргон і молодіжний жаргон. *Сленг* – розмовний варіант професійного мовлення, використовується у неформальних сферах спілкування для вираження емотивності, експресивності, комунікативності. С*уржик* – елементи двох чи кількох мов, об'єднані штучно, без дотримання норм літературної мови. Наприклад, процеси мовної політики щодо тривалої насильницької русифікації та її непрогнозованих наслідків. *Територіальні діалектизми* – слова, що вживають як засіб спілкування між людьми певної території; функціонують переважно в усному мовленні, оскільки і сам діалект – це переважно усна розмовно-побутова мова жителів переважно сільської місцевості [8].

Мова молодіжної субкультури завжди дуже експресивна, лаконічна, інформативна, вона має елементи розмовності, інколи наділена згрубілофамільярним забарвленням. Часто за допомогою студентського жаргону відбувається відтворення колориту молодіжного середовища, опис реалії сьогодення молоді, характеристика та оцінка суспільно-політичних процесів у країні. Водночас, простежуються загальні негативні процеси, характерні для будь-якого сучасного мовного середовища, серед них – примітивізація мовлення, засилля англомовних елементів, варваризмів, вульгаризмів. Так, обмінюючись в Інтернеті повідомленнями, молодь застосовує скорочення: *хз* – хтозна, *зроз* – зрозуміло, *спс* – спасибі, *нп* – найкраща подруга, *матеша* – математика, *контроша* – контрольна робота, *футзалки* – кросівки для футболу та ін. Сленгові запозичення (*мікет* – квиток, *бакси* – долари; *тічер*, *тічерка* – учитель, учителька). В освітній сфері простежуємо витіснення власне українського слова учитель запозиченими – *коуч* (англ. *coach* – персональний тренер), *тьютор* (англ. *tutor* – репетитор), *фасилітатор* (англ. *facilitator* – координатор, помічник), *ментор*, *едвайзер* (англ. *adviser* – радник, консультант).

Молодіжний сленг відображає поточні тенденції та інтереси окремих субкультур. Значний вплив на розвиток сленгу мають інтернет і соціальні мережі, фільми, музика, знаменитості, елементи поп-культури тощо. Вважається, що змінам сленгу сприяють соціальні, культурні та технологічні новації. Адже нові соціальні тренди, рухи та культурні явища сприяють появі нових слів та виразів. Наприклад, популяризація певних субкультур може запроваджувати нові терміни. Також модний молодіжний сленг часто відбиває поточні тенденції та інтереси. Так, групи людей із загальними інтересами, наприклад, «геймери» та «фендоми», часто створюють специфічні сленги, які можуть вийти за межі цих спільнот. Наприклад: *LOL* (*Laughing Out Loud*) – скорочення, яке означає сміх і поширене завдяки онлайн-спілкуванню; *мем* – термін, що став популярним завдяки інтернет-культурі та позначає вірусні зображення, відео чи фрази; *фейк* – слово, що означає брехню; *форсити,* тобто просувати в інтернеті щось незвичне, яскраве та нове. (англ. *to force* – примушувати або проштовхувати; *рофлити* – кепкувати, глузувати або жартувати (англ. *ROFL – rolling on the floor laughing* – катаюся по підлозі від сміху); *ізі* (англ. *easy* – легкий) – це сленговий термін, що означає те, що виконане легко або без особливих зусиль; *вайб* – емоційний стан, атмосфера (англ. *vibration* – вібрація, коливання) [9]. Простежується, що молодь використовує слова іншомовного походження (найчастіше англіцизми), не перекладаючи їх.

Інформаційний простір у суспільстві постійно змінюється, що впливає на мову та мовлення українців. Так, повномасштабна війна росії проти України зумовила появу військової субстандартної лексики – неологізмів-сленгів, які характеризуються новизною форми та змісту, найменують нові реалії й поняття, людей та їх чесноти. На Інтернет-платформах створені вікісловники неологізмів війни, які умовно можна об'єднати у категорії: 1) нові реалії: «аналоговнєт»

(щось, на думку росіян, унікальне, чого нема ніде, окрім росії); «іхтамнєтити» (війська, яких там нема, але які потрібно знищувати); «рашизм» (російський фашизм); «рашисти» («русня», «свинособаки», «чмоні») (армія рф); «тікток-війська» – війська кадировців, які викладали в соцмережах «переможні» відео та світлини, але в реальний бій іти боялися; «z-окупанти» – російські злочинці; «сєпари» і «ватники», «ждуни» які, по суті, позначали перших колаборантів. 2) слова, які розширили своє значення: «бавовна» (вибухи в рф); «дискотека» (бойові дії); «мордор»; «орк»; 3) слова (словосполучення)-меми: «чорнобаїти», «шойгувати», «йти за російським кораблем»; байрактарити, енлоїти, джавелінити, стінгерити, хаймарсити – нищити ворога, влаштовувати засідки, наступати, партизанити із використанням цього озброєння; «відхаймарсити» – успішно й результативно атакувати позиції ворога Хаймарсами (американськими ракетними артилерійськими системами); «задвохсотити» – знищити ворога (сленг. «двохсотий» – мертвий); «закобзонити» – знищити ворога (від прізвища співака-путініста кобзона, який підтримував агресію росії проти України); «зукраїнити» – гідна відсіч рашистам на підлий підступний напад; «бандеромобіль» –бойовий автомобіль ЗСУ та ін. [10]. Воєнні неологізми свідчать як про багатство української мови, так й інтелектуальну дотепність українців. Водночас, мовні реакції на нові воєнні обставини є дуже ціннісним етапом подальшого розвитку української мови та країни в цілому [11].

Попри складні обставини в країні, зумовлені війною, що призводять до певного негативізму у мовленні та нестабільності ментального здоров'я, пріоритетним у освітній діяльності мають бути захист і збереження нормованих лексем – виразників духовних цінностей суспільства.

Висновки. Отже, з огляду на глобальну екологічну парадигму пріоритетними завданнями в освітньому середовищі ЗВО є врегулювання комунікативних відносин, гармонізація комунікативної взаємодії та забезпечення екологічного спілкування, що не матиме шкідливого впливу на ментальне здоров'я. Культура мови і культура мовлення є складовими екології культури. Літературна мова є свідченням і показником рівня духовного розвитку народу впродовж певного відрізку часу. Для екологізації літературної мови студентів необхідно постійно працювати над формуванням лінгвістичного смаку в мовленні, що передбачає дотримання мовних норм, доречного вживання мовленнєвих засобів, пропагування моральних норм, традиційних національних надбань, естетики висловлювання, високої мовної культури. Важливим завданням лінгвоекологічного підходу в освітньому процесі є формування та збереження ціннісних духовних орієнтирів суспільства через усталені та нормовані лексеми. Лінгвоекологія як міждисциплінарна наукова галузь покликана формувати в освітньому середовищі позитивну моральну взаємодію та компетентності, а також сприяти досягненню відповідних результатів навчання.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Мірченко М.В. Основи екології української літературної мови: проблеми, можливості, перспективи. *Наукові записки Національного університету «Острозька академія».* URL: https://surl.li/fsajhe (дата звернення: 15.12.2024).

2. Цвид-Гром О.П. Лінгвокультурологічна складова як чинник формування загальних компетентностей у здобувачів аграрних ЗВО. *Актуальні питання інтернаціоналізації вищої освіти в Україні в умовах сучасних освітніх реалій* : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. (БНАУ, 21-22 березня 2024 р.). Біла Церква. 2024. С. 51-53. URL: http://rep.btsau.edu.ua/handle/BNAU/11038 (дата звернення: 10.01.2025).

3. Fill A., Mühlhäusler P. The ecolinguistics reader: language, ecology and environment. London, New York: Continuum, 2001. 296 p. URL: https://surl.li/uuqvcx (дата звернення: 15.01.2025).

4. Пасинок В.Г. Еколінгвістичні аспекти у фокусі риторики, стилістики та культури мовлення. *Вісник ХНУ ім. В. Н. Каразіна. Іноземна філологія.* 2015. № 81. С. 6–13. URL: https://surl.li/lwphye (дата звернення: 20.12.2024).

5. Бондар О. Лінгвістична екологія: становлення нової галузі науки. *Вісник Львівського університету. Серія «Філологія».* 2006. Вип. 38. Ч. ІІ. С. 79–85. URL: https://z-lib.io/book/16625364 (дата звернення: 15.01.2025).

6. Потебня О.О. Естетика і поетика слова. К.: Мистецтво, 1985. 302 с.

7. Левченко Т.М. Субстандартна лексика в мові засобів масової комунікації: стилістика і прагматика : автореф. …дис. д-ра філол. наук: 10.02.01. Луцьк, 2021. 40 с. URL: https://surl.li/wtqmqi (дата звернення: 10.12.2024).

8. Словник української мови. URL: http://surl.li/mkpjnn (дата звернення: 11.12.2024).

9. Марченко Н. Молодіжний сленг: повний посібник із сучасних термінів. URL: https://surl.li/caovsu (дата звернення: 29.01.2025).

10. АрміяInform представляє словник неологізмів української мови. URL: http://surl.li/qvnulx (дата звернення: 10.01.2025).

11. Кремінь Т. Новітні сленгізми-неологізми – мовне віддзеркалення війни. Укрінформ. Мультимедійна платформа іномовлення України. URL: http://surl.li/bqmezk (дата звернення: 18.01.2025).